

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The version of the following full text has not yet been defined or was untraceable and may differ from the publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/45895>

Please be advised that this information was generated on 2019-09-21 and may be subject to change.

Vrouwen doen wel mee, maar hebben weinig te zeggen

MONIQUE LEYENAAR

Vrouwen hebben nog steeds een achterstand in de machtsstructuren, zegt Monique Leyenaar. Stel daarom verplichte quota in bij politiek en bestuur.

Niet enkel mannen, ook vrouwen zijn verbaasd en kwaad over de marginale positie die vrouwen nog steeds, in 2005, innemen. Zo constateert Kees Kraaijeveld terecht (het Betoog, 26 februari) dat vrouwen flauwtjes meedoen in de marges van de mannenmaatschappij, terwijl zij eigenlijk een hoofdrol zouden moeten vervullen. Functies of banen met macht zijn voor de meeste vrouwen niet weggelegd, niet in de politiek, niet in het bedrijfsleven, niet in adviesorganen en niet in besturen van non-profit organisaties. Dit terwijl het opleidingsniveau van vrouwen en mannen gelijk is, vrouwen over veel meer werkervaring beschikken dan vroeger, er meer kinderopvangmogelijkheden zijn gekomen. en de fundamentele sociale-, economische- en politieke gelijkheid van vrouwen en mannen in Nederland al lang is geaccepteerd. Vrouwen doen veel meer dan vroeger mee aan het reilen en zeilen van de samenleving, maar hebben nog weinig te zeggen over dat reilen en zeilen.

Waarom zijn de structuren niet zodanig aangepast dat vrouwen dezelfde rol spelen als mannen? Uit veel onderzoek blijkt dat een divers samengesteld team van besluitvormers of leidinggevendenden goed is voor een organisatie. Op grote schaal wordt erkend dat bij een te eenzijdige samenstelling van het managementteam, het besluitvormende orgaan of van een bestuur, bepaalde invalshoeken onderbelicht blijven of zelfs worden gemist. Ook blijkt dat klanten van banken liever zaken doen met vrouwelijke accountmanagers, vrouwelijke beurspeculanten meer omzet draaien dan hun mannelijke collegae en vrouwelijke managers stressbestendiger zijn. In politieke functies blijkt telkenmale dat vrouwelijke politici, doorgaans, beter communiceren met kiezers.

Waarom dan toch die marginale rol van vrouwen? Een eerste verklaring is dat macht niet snel, noch vrijwillig uit handen wordt gegeven. Het tot op zekere hoogte kunnen bepalen wat de koers is van een bedrijf of (politieke) organisatie en welke handelingen anderen gaan verrichten, geeft bevrediging. Macht is voor velen zelfs verslavend. Daarbij komt dat voor de meeste leidinggevende functies de selectie in handen is van hen die deze machtsposities al bekleden. De criteria voor wie geschikt is en ook de procedures om tot selectie te komen, worden door hen vastgesteld. Het 'old-boysnetwerk' is springlevend. Vaak wil degene die selecteert het liefst zichzelf benoemen en indien dit niet mogelijk is, kiest men voor iemand die veel op hemzelf lijkt. Omdat vrouwen doorgaans een ander carrierepatroon hebben dan mannen en beschikken over afwijkende ervaringen en een afwijkend netwerk, komen zij minder aan bod.

Een tweede verklaring is de grotere gerichtheid van vrouwen op de kwaliteit van het bestaan en de daarmee op gespannen voet staande voorwaarden voor het verrichten van hoge,

leidinggevende functies in termen van inzet, tijd en flexibiliteit. Vrouwen beschikken over alternatieven voor het bekleden van een machtspositie en gaan daarom niet tot het uiterste.

Tenslotte is er de cultuur van de instituties, die niet goed aansluit bij de ideeën en wensen van vrouwen over participatie en besluitvorming.

Willen vrouwen in grotere getale mee gaan doen aan het reilen en zeilen van Nederland, dan moeten mannen als groep een stapje terugdoen en zich actief gaan inzetten vrouwen in hun team op te nemen, bijvoorbeeld middels structurele maatregelen. Die zijn nodig omdat iedere keer weer blijkt dat bij echt belangrijke zaken, de met de mond beleden emancipatiedoelen niet worden nageleefd. Wat bijvoorbeeld te denken van een Europese Grondwet die is opgesteld door een groep van 96 mannen en 19 vrouwen?

Er is wet- en regelgeving nodig opdat evenveel vrouwen als mannen op verkiesbare plaatsen komen op de kandidatenlijsten van politieke partijen. Soortgelijke wetgeving is aangenomen in België en in Frankrijk. En wet- en regelgeving die voorschrijft en niet adviseert, zoals dat nu in de Kaderwet Adviesorganen gebeurt, dat adviesorganen uit de helft vrouwen moeten bestaan. Hetzelfde geldt voor de besturen van non-profitorganisaties, zoals woningbouwcorporaties, de media en organisaties in de kunst en cultuursector en op het terrein van ontwikkelingssamenwerking. Ook schoolbesturen moeten een afspiegeling van hun 'klanten' zijn.

In plaats hiervan stelt het kabinet maatregelen voor die eerder leiden tot nog minder vrouwen in politieke en bestuurlijke functies, zoals de invoering van een gemengd kiesstelsel en het direct kiezen burgemeesters.

Vrouwen kunnen zelf ook wat doen. Bijvoorbeeld de suggestie overnemen van Kees Kraaijeveld en bij alle toekomstige verkiezingen alleen op vrouwelijke kandidaten stemmen. Een parlement dat voor de helft uit vrouwen bestaat, is immers in staat bovengenoemde structurele maatregelen nemen. Een tweede suggestie is dat vrouwen met een machtspositie, weigeren in fora plaats te nemen of deel uit te maken van delegaties, selectie- of adviescommissies als deze niet voor tenminste eenderde uit vrouwen bestaan.

Monique Leyenaar is politicoloog en als universitair hoofddocent verbonden aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Zij publiceerde in 2004 *Political Empowerment of Women. The Netherlands and Other Countries* (Martinus Nijhoff Publishers).